

Памяць

ПА СЛЯДАХ 42-Й СТРАЛКОВАЙ ДЫВІЗІІ

Пошукавікі з Іркуцка прыехалі ў Магілёў,
каб ушанаваць памяць сваіх землякоў

Таццяна УЛЫБІНА і Любоў САХАЦКАЯ — настаўніцы, кіраўніцы пошукавых атрадаў «Сібір» і «Вернасць». Разам са сваімі выхаванцамі — школьнікамі і студэнтамі, якім ўсяго па 16-18 гадоў, яны пераадолелі некалькі тысяч кіламетраў, каб пабыць у тых мясцінах, дзе ваявалі ўраджэнцы іх краю. Дывізія, дарэчы, брала ўдзел і ў абароне, і ў вызваленні Беларусі.

— Мы тут дзякуючы вашаму пошукавіку Сяргею ТАГАЕВУ, з якім два гады таму завязалася наша перапіска ў інтэрнэце, — расказала кіраўнік атрада «Сібір» з сяла Алха Іркуцкай вобласці Таццяна Улыбіна. — Пачалі абменьвацца інфармацыяй, а потым ён прапанаваў прыехаць у госці. Нашы маладыя людзі з задавальненнем адгукнуліся на запрашэнне. Мы з імі разам пабывалі не ў адной пошукавай экспедыцыі і ведаем, што самыя моцныя пачуцці перажываеш менавіта на месцы колішніх падзей. 42-я стралковая дывізія прайшла праз усю Беларусь, і Магілёў стаў першым горадам на шляху сібіракоў.

Пошукавікі Магілёўскага абласнога гісторыка-патрыястычнага пошукавага клуба «Віккру» арганізавалі для гасцей пазнавальную экскурсію. Расіянам паказалі невялічкі фільм пра дзейнасць клуба, які сёння налічвае каля 150 чалавек. Кіраўнік «Віккру» Мікалай БАРЫСЕНКА пазнаёміў з прадметамі, знойдзенымі на месцах раскопак, расказаў, як захоўваецца памяць пра герояў вайны ў Беларусі. У тым ліку і байцоў узвода 42-й стралковай дывізіі пад

камандаваннем Трафіма Яскіна, які першы фарсіраваў Дняпро і ўзяў плацдарм каля вёскі Дабрэйка Шклоўскага раёна.

Сам камандзір пры гэтым быў цяжка паранены, а ўвесь узвод цалкам загінуў. Трафім Яскін усё жыццё перажываў, што для яго байцоў, якія былі яшчэ зусім маладыя хлопцы, гэты рубж стаў апошнім. Ён аб'ездзіў усе архівы, сабраў па кожным з іх поўную інфармацыю. А яшчэ зрабіў памятную пліту, якую у канцы 80-х гадоў мінулага стагоддзя прывёз у Шклоўскі раён і паклапаціўся, каб яна была ўстаноўлена на месцы кровапралітных баёў. Сібіракі перадалі сваім калегам з Магілёва дакументальны фільм, дзе Яскін успамінае ваенныя падзеі і расказвае пра сваіх «хлопчыкаў». Ён перажываў, што не ім, а іншым, якія ішлі па іх слядах, дасталася слава герояў. Атрымалася як у той песні: «Погибает у болота первый взвод вторая рота, ордена получит кто-то...» Узвод Яскіна загінуў да таго, як паспеў замацавацца на адважаным рубяжы, і падзвіг яму не залічылі.

— Трэба аднавіць справядлівасць, — перакананая

Таццяна Улыбіна. — Мы маем усе доказы таго, што ўзвод Яскіна быў першы. Ён сам пакінуў нам усе дакументы, якія гэта пацвярджаюць. А яшчэ прасіў свайго сына Аляксандра, які стаў гісторыкам, каб той таксама нешта зрабіў для памяці герояў вайны. Аляксандр звярнуўся да нас, сваіх калегаў, і было прынята рашэнне аб'яднацца ў пошукавую арганізацыю «Даніна памяці». Для нас вельмі важна, каб нашчадкі ведалі сваіх сапраўдных герояў. Сёння ў

нас шмат паслядоўнікаў з ліку моладзі, мы разам ездзім па месцах былых баёў і дзеці выходзяць на рэальных прыкладах.

З тым, што баявыя заслугі ўзвода Трафіма Яскіна павінны быць ушанаваныя, згодныя і магілёўскія пошукавікі. Такія спробы рабіліся і раней, але прыезд іркуцкіх калегаў стаў яшчэ адным штуршком.

— Яскін прывозіў доказы, што яго ўзвод быў першы, вельмі перажываў з-за таго, што заслугі па ўзяцці заваяванага крывёю яго байцоў плацдарма забралі іншыя, — пацвердзіў Мікалай Барысенка. — Але на той момант нічога змяніць не атрымалася. Цяпер зрабіць гэта ў межах былога Савецкага Саюза немагчыма, але можна выправіць несправядлівасць на мясцовым узроўні і абазначыць гэта ў мемарыяльным знаку.

У расіян была магчымасць пабыць на месцы былых баёў і ўшанаваць падзвіг мужных вызваленцаў.

— Мы перажылі ў гэты момант вельмі моцныя пачуцці, — прызналіся іркуцкія пошукавікі. — Мірнае сённяшняе поле, дзе каласіцца жыта і лётаюць птушкі. І сэрца сціскаецца, калі

ўспамінаеш, што тут грывела вайна і гінулі зусім маладыя людзі.

На сустрэчы ўспаміналі імя яшчэ аднаго знакамітага сібірака — двойчы Героя Савецкага Саюза, камандзіра двойчы Чырванасцяжнай 43-й арміі Афанасія Белабародава. У Віцебску ёсць музей баявой славы гэтай арміі, якая насіла яго імя, а самому герою прысвоена званне ганаровага грамадзяніна гэтага горада.

— Прадстаўнікам нашага атрада аднойчы пашчасціла прыехаць у Віцебск і наведаць гэты музей, — падзялілася кіраўніца атрада «Вернасць» Любоў Сахаккая. — Там яны сустрэліся з сынам генерала — Уладзімірам. Гэта была вельмі цёплая і плённая сустрэча, у нас з'явіліся новыя звесткі пра героя і шчырыя сябры. Дарэчы, наша школа носіць імя гэтага военачальніка.

Сёння атрад «Вернасць» налічвае 32 чалавекі. Некаторыя з тых, хто захапіўся пошукам яшчэ ў школе, ужо студэнты, але па-ранейшаму ў страі. Пошук, як той казай, зацягвае.

Пасля Магілёва сібіракі адправіліся ў Мінск, а потым у Брэст. Таццяна Улыбіна падзялілася, што калісьці да яе звярнуўся сын чырвонаармейца Кісліцына з просьбай даведацца пра лёс

зніклага без вестак бацькі. Маркуеца, што яго сляды губляюцца дзесьці ў раёне Брэста.

— Сын героя летася памёр, але я абяцала яму, што буду шукаць, — кажа Таццяна Улыбіна і дадае: — Мы і нашу моладзь выходзім так, каб помнілі пра кожнага героя. І я ведаю, што яны ніколі не скажуць, як некаторыя: «Ну колькі можна ўспамінаць пра гэтую вайну, столькі гадоў прайшло, каму гэтыя ўспаміны патрэбны?»

Дарэчы, уражанні ад Магілёва ў гасцей засталіся самымі цёплымі. Тут іх сапраўды прымалі як сваіх. Дырэктар Магілёўскага электратэхнічнага каледжа Віктар БУРАКА забяспечыў транспартам і пражываннем, «вікруўцы» арганізавалі экскурсіі па мясцінах баявой славы, звязілі на мемарыяльны комплекс «Буйніцкае поле».

— Сібіракі пакінулі пасля сябе самыя цёплыя ўражанні, — прызнаўся пошукавік клуба «Віккру» Сяргей Тагаеў. — Гэта ж толькі ўявіць сабе, колькі дзеці праехалі, каб убачыць усё на свае вочы. Толькі да Магілёва дабіраліся чатыры дні. Мне прыемна, што яны не расчараваліся ў нас, бо ўбачылі, што нашы людзі таксама неабякавыя. І памяць для нас — не пусты гук.

Нэллі ЗІГУЛЯ.

ВЫКЛІКІ І МАГЧЫМАСЦІ АЗІЯЦКАГА ХАРАКТАРУ

У Ташкенце (Узбекістан) праходзіць міжнародная канферэнцыя «Цэнтральная і Паўднёвая Азія: рэгіянальная ўзаемазвязанасць. Выклікі і магчымасці». Беларускую дэлегацыю на канферэнцыі ўзначальвае першы намеснік прэм'ер-міністра Мікалай СНАПКОЎ. У склад дэлегацыі ўваходзяць дырэктар Беларускага інстытута стратэгічных даследаванняў Алег МАКАРАЎ, намеснік дырэктара БІСД Віталь СТАХОЎСКІ, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дактарант кафедры міжнародных эканамічных адносін факультэта міжнародных адносін Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Вольга МАЛАШАНКАВА, навуковы супрацоўнік Інстытута філасофіі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Аляксей ДЗЕРМАНТ.

Ініцыятыва ўмацавання рэгіянальнай узаемазвязанасці вылучана Прэзідэнтам Рэспублікі Узбекістан Шаўкатам Мірзіеёвым у кантэксце новай адкрытай знешнепалітычнай стратэгіі Ташкента. Дадзеная ініцыятыва скіравана на далейшае паглыбленне эканамічнага супрацоўніцтва ў Цэнтральнай Азіі з выходам на Паўднёвую Азію, якая гістарычна цесна прывязаная да ўзбекскага, цэнтральнаазіяцкага рэгіёна — як у эканамічным, так і ў сацыяльным, культурна-цывілізацыйным вымярэннях.

Міжнародная канферэнцыя высокага ўзроўню «Цэнтральная і Паўднёвая Азія: рэгіянальная ўзаемазвязанасць. Выклікі і магчымасці» заклікана сфарміраваць палі-

тычную і экспертную пляцоўку для шматбаковага абмеркавання мадэлі ўзаемавыгаднай стратэгічнай звязкі «Цэнтральная Азія — Паўднёвая Азія» ў транспартна-лагістычнай, энергетычнай, гандлёвай, вытворчай, інвестыцыйнай, тэхналагічнай і культурна-гуманітарнай сферах. У канферэнцыі, якая праходзіць у Ташкенце 15—16 ліпеня, удзельнічае больш за 250 прадстаўнікоў звыш 40 краін і міжнародных арганізацый. Асвятляе работу гэтай знакавай міжнароднай дыскусійнай пляцоўкі каля 90 журналістаў. 15 ліпеня ў фармаце канферэнцыі адбылася ўрачыстая цырымонія адкрыцця ў Ташкенце Міжнароднага інстытута Цэнтральнай Азіі (МІЦА). Удзел ва ўрачыстасцях узялі міністры замежных спраў краін Цэнтральнай Азіі і эксперты.

З прывітальным зваротам да ўдзельнікаў канферэнцыі звярнуўся генеральны сакратар ААН Антоніу Гутэрыш. З уступным дакладам выступіў Прэзідэнт Рэспублікі Узбекістан Шаўкат Мірзіеёў. У адкрыцці паўдзельнічалі кіраўнікі замежных дзяржаў і ўрадаў, міністры замежных спраў розных краін, кіраўнікі міжнародных фінансавых арганізацый.

Першае секцыйнае пасяджэнне прысвечана наступнай тэме: «Гандлёвая і транспартная ўзаемасувязь для ўстойлівага росту». Размова пра мадэрнізацыю эканомікі Цэнтральнай і Паўднёвай Азіі ў кантэксце ўмацавання міжрэгіянальнай узаемазвязанасці; пра магчымасці развіцця транспартна-камунікацыйнай узаемазвязанасці ў Цэнтральнай і Паўднёвай Азіі, уключаючы практычныя папярэдняе дзеючых і будаўніцтва

новых транспартных калідораў; пра прыярытэты кірункі супрацоўніцтва з замежнымі і міжнароднымі фінансавымі інстытутамі. Другая секцыя — «Адраджэнне культурна-гуманітарных сувязяў як шлях да ўмацавання дружбы і ўзаемага даверу», дзе разглядаюцца супрацоўніцтва ў сферы вывучэння, захавання і прасоўвання гісторыка-культурнай спадчыны Цэнтральнай і Паўднёвай Азіі, узаемадзеянне ў сферах адукацыі, сацыяльнай падтрымкі і абароны інтарэсаў моладзі, аховы здароўя, навукі і тэхналогій, экалогіі, турызму. Трэцяя секцыя — «Рэгіянальная бяспека. Выклікі і пагрозы».

У пярэдадзень канферэнцыі Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Узбекістан Леанід МАРЫНІЧ у інтэрв'ю карэспандэнту інфармацыйнага агенцтва «Дунё» адзначыў: «Правядзенне ў Ташкенце буйной міжнароднай канферэнцыі высокага ўзроўню можна разглядаць як яшчэ адзін вялікі крок узбекскага боку і ўсіх рэгіянальных партнёраў, накіраваны на далейшае паглыбленне эканамічнага супрацоўніцтва ў Цэнтральнай Азіі з выходам на Паўднёвую Азію. Можна з упэўненасцю сказаць, што пры паспяховым запуску гэтага праекта ён стане пачаткам эпохі адраджэння ўсёй палітры гістарычных сувязяў паміж двума буйнейшымі азіяцкімі рэгіёнамі. Акрамя таго, хацеў бы адзначыць вялікую колькасць удзельнікаў з іншых рэгіёнаў. Беларусь, нягледзячы на некаторую геаграфічную дыстанцыю ад эпіцэнтра дадзенага праекта, гатовая ўзяць у ім актыўны ўдзел. Нам гэты рэгіён цікавы з двюх прычын. Нашы краіны сёння маюць цесныя

эканамічныя і палітычныя адносіны, нашы кіраўнікі дзяржаў адзін аднаго падтрымліваюць практычна ва ўсіх пытаннях. Нельга не падкрэсліць, што дзяржавы — удзельнікі сённяшняй канферэнцыі з'яўляюцца аднымі з найбольш значных эканамічных партнёраў нашай краіны. Беларусь мае трывалыя гандлёва-эканамічныя сувязі і актыўна развівае супрацоўніцтва з Узбекістанам і іншымі краінамі Цэнтральнай Азіі, а таксама з Пакістанам, Афганістанам, Індыяй. Упэўнены, што сумесна з нашымі ўзбекскімі партнёрамі мы зможам прапанаваць практычны вопыт, эфектыўныя тэхналогіі і шырокую гаму прадукцыі і паслуг для рэалізацыі праекта. Кампетэнцыі сусветнага ўзроўню ёсць у беларускіх кампаній у галіне інфармацыйных тэхналогій, горназдабываючай прамысловасці, будаўніцтва і эксплуатацыі чыгункі, тэхнікі і абсталявання.

Асобна хацеў бы падкрэсліць, што прадстаўнічую беларускую дэлегацыю ўзначальвае першы намеснік прэм'ер-міністра Мікалай Снапкоў. У нас у межах візіту запланавана вялікая колькасць сустрэч і перагавораў, у тым ліку з партнёрамі з іншых краін.

Упэўнены, што ташкенцкі форум высокага ўзроўню дасць унікальную пляцоўку для абмеркавання найбольш актуальных пытанняў, якія закранаюць інтарэсы азіяцкага рэгіёна...»

Несумненна, высновы, зробленыя аўтарытэтнымі беларускімі ўдзельнікамі прэстыжнай канферэнцыі, лягуць у падмурак адносін Беларусі з Узбекістанам і іншымі азіяцкімі краінамі.

Сяргей ШЫЧКО.